

PRIEBEŽNÁ HODNOTIACA SPRÁVA SCHÉM ŠTÁTNEJ POMOCI NA DEKARBONIZÁCIU PRIEMYSLU (SA.102388, SA.102385)

Hodnotiaca správa bola vypracovaná podľa čl. 1 ods. 2 písm. a) nariadenia (EÚ) č. 651/2014 a podľa návrhu plánu hodnotenia, ako bol predložený počas procesu notifikácie predmetných schém (pozri dokument "Časť III.8 - Dodatočný informačný list pre notifikáciu plánu hodnotenia").

Hodnotené schémy štátnej pomoci:

- SA.102385 - Schéma štátnej pomoci na dekarbonizáciu priemyslu z prostriedkov Plánu obnovy a odolnosti (Komponent 4) - Slovensko
- SA.102388 - Schéma štátnej pomoci na dekarbonizáciu priemyslu financovaná z Modernizačného fondu

1. Otázky týkajúce sa priameho vplyvu pomoci na príjemcov

1. Aký bol vplyv schémy na emisie znížené príjemcami v porovnaní s emisiami zníženými celým sektorom EÚ ETS?

Príslušný ukazovateľ: Dosiiahnuté množstvo (%) zníženia CO₂ ekv. v rámci celého systému EU ETS (bez podporených projektov) a dosiahnuté množstvo zníženia CO₂ ekv. v rámci projektov podporených zo systémov (%).

Príjemcovia doteraz nezaznamenali žiadne zníženie emisií. Dôvodom je skutočnosť, že žiadne z podporovaných opatrení sa zatiaľ nerealizovalo. Podľa harmonogramov, ktoré poskytli príjemcovia, bude prvý projekt uvedený do prevádzky v 1. štvrtroku 2027 (SA.102388) a vo 4. štvrtroku 2025 (SA.102385).

Prehľad podporených príjemcov je uvedený v prílohe 1.

2. Viedol projekt k zvýšeniu energetickej účinnosti priemyselných zariadení, ktoré nestimulujú alebo nepredlžujú využívanie fosílnych palív a energetických zdrojov?

Príslušný ukazovateľ: Počet realizovaných opatrení na zníženie spotreby energie, pri ktorých sa nevyužívajú fosílna palivá.

Doteraz sa energetická účinnosť priemyselných zariadení nezvýšila. Je to spôsobené tým, že žiadne z podporovaných opatrení sa zatiaľ nerealizovalo.

3. Viedlo opatrenie k zvýšeniu investícií do inováčných environmentálnych technológií v priemyselnej výrobe, viac v podporených podnikoch v energeticky náročnom priemysle v porovnaní s nepodporeným podnikom

Príslušný ukazovateľ: Zvýšenie výdavkov podporovaných podnikov / súkromných investícií okrem štátnej podpory v pomere k ročnému obratu.

K dnešnému dňu nedošlo k zvýšeniu investícií do inováčných environmentálnych technológií. Je to spôsobené tým, že žiadne z podporovaných opatrení sa zatiaľ nerealizovalo.

4. Znížili príjemcovia v porovnaní s referenčným obdobím emisie v rámci schémy štátnej pomoci na dekarbonizáciu priemyslu z prostriedkov Plánu obnovy a odolnosti (schéma POO) aspoň o 1 233 000 ton CO₂ ekv. ročne?

Príslušný ukazovateľ: Množstvo zníženia CO₂ ekv. na ročnom základe v rámci schémy štátnej pomoci na dekarbonizáciu priemyslu z Plánu obnovy a odolnosti.

K dnešnému dňu sa v rámci schémy POO nedosiahlo zníženie emisií. Dôvodom je skutočnosť, že žiadne z podporovaných opatrení sa zatiaľ nerealizovalo.

Z predložených žiadostí troch schválených projektov (SA.102385) však vyplýva, že zníženie emisií skleníkových plynov dosiahne 3 098 706 ton ekvivalentu CO₂ ročne¹. Očakáva sa, že toto zníženie sa dosiahne s prídelením 316,9 mil. EUR (v porovnaní s odhadovanou celkovou pomocou vo výške 357,3 mil. EUR², 89 %).

5. Znížilo sa množstvo skleníkových plynov /v CO₂ ekv. vypustených príjemcami v rámci schémy POO aspoň o 30 % CO₂ ekv. v porovnaní s referenčným obdobím?

¹ Za predpokladu, že sa všetky projekty zrealizujú tak, ako je uvedené v ich príslušných návrhoch. Jeden príjemca však ešte neuzavrel s ministerstvom záväznú zmluvu. Ďalšie podrobnosti sú uvedené v prílohe.

² Na základe celkovej alokácie pre výzvu na dekarbonizáciu priemyslu z prostriedkov Plánu obnovy stanovenej vo vykonávacom rozhodnutí Rady pre SK.

Príslušný ukazovateľ: Percento zníženia emisií skleníkových plynov /v ekvivalente CO₂ v rámci schémy POO v porovnaní s referenčným obdobím.

Doteraz žiadny z príjemcov v rámci schémy POO neznížil svoje emisie skleníkových plynov aspoň o 30 %. Je to spôsobené tým, že žiadne z podporovaných opatrení sa zatiaľ nezrealizovalo.

Napriek tomu zo súhrnu troch schválených žiadostí (SA.102385) vyplýva, že všetky schválené projekty znížia množstvo skleníkových plynov aspoň o 30 % CO₂ ekv. v porovnaní s referenčným obdobím.

6. Znížili príjemcovia v porovnaní s referenčným obdobím emisie v rámci schémy štátnej pomoci na dekarbonizáciu priemyslu z prostriedkov Modernizačného fondu (schéma MF) aspoň o 3 000 000 ton CO₂ ekv. ročne?

Príslušný ukazovateľ: Množstvo zníženia skleníkových plynov / CO₂ ekv. na ročnej báze v rámci schémy MF.

K dnešnému dňu žiadny z príjemcov v rámci schémy MF neznížil svoje emisie skleníkových plynov. Dôvodom je skutočnosť, že žiadne z podporovaných opatrení sa zatiaľ nezrealizovalo.

Z predložených žiadostí siedmich schválených projektov (SA.102388) však vyplýva, že ročné zníženie emisií vyplývajúce z týchto siedmich projektov by malo presiahnuť 3 000 000 ton CO₂ ekv. ročne. Predpokladané zníženie emisií sa odhaduje na 3 286 264 ton ekvivalentu CO₂ ročne³. Očakáva sa, že toto zníženie sa dosiahne prídelením 469,7 mil. EUR (v porovnaní s odhadovanou celkovou pomocou 750 mil. EUR⁴, 59 %).

7. Znížilo sa množstvo skleníkových plynov /v ekvivalente CO₂ emitovaných príjemcami o najmenej 10 000 ton CO₂ ekv. ročne v rámci schémy MF?

Príslušný ukazovateľ: Množstvo skleníkových plynov / CO₂ ekv. na projekt v rámci schémy MF v porovnaní s referenčným obdobím na ročnom základe.

K dnešnému dňu žiadny z príjemcov v rámci schémy MF neznížil svoje emisie skleníkových plynov. Dôvodom je skutočnosť, že žiadne z podporovaných opatrení sa zatiaľ nezrealizovalo.

Zo súhrnu siedmich schválených žiadostí (SA.102388) však vyplýva, že všetky projekty znížia emisie skleníkových plynov o minimálne 10 000 ton CO₂ ekv. ročne.

8. Znížila sa spotreba energie (v GJ/rok) na každý projekt aspoň o 10 % v porovnaní s referenčným obdobím podľa schémy MF?

Príslušný ukazovateľ: Zníženie spotreby energie vyjadrené v % v porovnaní s referenčným obdobím v rámci schémy MF.

K dnešnému dňu žiadny z príjemcov v rámci schémy MF neznížil svoju spotrebu energie. Je to spôsobené tým, že žiadne z podporovaných opatrení sa zatiaľ nerealizovalo.

Zo súhrnu siedmich schválených žiadostí (SA.102388) však vyplýva, že všetky projekty znížia spotrebu energie aspoň o 10 %.

9. Boli priame vplyvy rôznorodé pre rôzne typy príjemcov (veľkosť/miesto/odvetvie)?

Príslušný ukazovateľ: Podiel príjemcov (%) podľa: i. veľkosti (malé, stredné, veľké podniky), ii. lokality (západné, stredné, východné Slovensko), iii. sektora (NACE)

³ Za predpokladu, že sa všetky projekty zrealizujú tak, ako je uvedené v ich príslušných návrhoch. Dvaja prijímatelia však ešte neuzavreli s ministerstvom záväznú zmluvu. Ďalšie podrobnosti sú uvedené v prílohe.

⁴ Z prídelených prostriedkov na schému, z ktorých budú minimálne dve výzvy na predkladanie žiadostí o projekty.

Prehľad podporených projektov je uvedený v prílohe. Pokiaľ ide o podiel príjemcov z hľadiska veľkosti podnikov, podpora bola výrazne koncentrovaná (tabuľka 1). Celá pomoc bola vyplatená veľkým podnikom (nad 100 zamestnancov).

Tabuľka 1: Podiel podporených projektov a podiel pridelených prostriedkov podľa veľkosti podnikov

	Malé podniky	Stredné podniky	Veľké podniky
Podiel projektov	0%	0%	100%
Podiel pridelenia	0%	0%	100%

Zdroj: autor, na základe informácií poskytnutých Ministerstvom životného prostredia

Koncentrácia je slabšia z geografického hľadiska. Väčšina podporených projektov (7 z 10) sa nachádza na západnom Slovensku. Avšak 75 % finančnej alokácie je určených pre projekty nachádzajúce sa na východnom Slovensku. Najmenej alokácie z hľadiska podielu projektov aj podielu alokácie smerovalo na stredné Slovensko, len jeden projekt so 4 % podielom alokácie (tabuľka 2).

Tabuľka 2: Podiel podporených projektov a podiel pridelených prostriedkov podľa miesta

	Západné Slovensko	Stredné Slovensko	Východné Slovensko
Podiel projektov	60%	10%	30%
Podiel pridelenia	19%	4%	77%

Zdroj: autor, na základe informácií poskytnutých Ministerstvom životného prostredia

Z hľadiska podielu projektov bola podpora rozdelená medzi 8 príjemcov v 7 rôznych odvetviach z hľadiska kódov NACE. Podiel pridelených prostriedkov je výrazne naklonený smerom k odvetviu základného železa a ocele s viac ako 75 % celkových pridelených prostriedkov (tabuľka 3). Toto skreslené pridelenie čiastočne vyplýva zo zistení predchádzajúcich odborných štúdií ([ÚHP, IEP, BCG, 2022: 11](#)), keďže skleníkové plyny produkuje prevažne oceliarsky sektor. Preto je aj potenciál znižovania emisií v tomto odvetví najvyšší.

Tabuľka 3: Podiel podporených projektov a podiel pridelených prostriedkov podľa NACE

	Počet príjemcov	Počet projektov	Podiel pridelenia
24100. Výroba základného železa a ocele	1	2	76,3%
20150. Výroba hnojív a zlúčenín dusíka	1	1	7,4%
19200. Výroba rafinovaných ropných produktov	1	2	5,6%
17120. Výroba papiera a lepenky	1	1	3,7%
23130. Výroba dutého skla	1	1	3,6%
23510. Výroba cementu	2	2	2,3%
23320. Výroba tehál	1	1	1,1%
Celkom	8	10	100%

Zdroj: autor, na základe informácií poskytnutých Ministerstvom životného prostredia

10. Malo opatrenie za následok zmenu konkurenčného postavenia príjemcov pomoci v porovnaní s podnikmi, ktoré pomoc nezískali, po poskytnutí pomoci?

Príslušný ukazovateľ: Zvýšenie podielu príjemcu na trhu.

Žiadne z podporovaných opatrení sa zatiaľ nerealizovalo. Preto opatrenia nevedli k zmene konkurenčného postavenia príjemcov v porovnaní s tými, ktorí neboli príjemcami.

11. Koľko pracovných miest bolo vytvorených v dôsledku realizácie projektu v poskytnutých podnikoch;

Príslušný ukazovateľ: Počet vytvorených plných pracovných úväzkov v podnikoch, ktorým boli udelené granty

Žiadne z podporovaných opatrení sa zatiaľ nerealizovalo. Opatrenia preto nevedli k vytvoreniu významného počtu pracovných miest v podporovaných podnikoch.

2. Otázky týkajúce sa nepriamych vplyvov

1. Koľko pracovných miest bolo vytvorených v dôsledku realizácie projektu v dodávateľskom odvetví?

Príslušný ukazovateľ: Počet vytvorených plných pracovných úväzkov v dodávateľskom odvetví.

Žiadne z podporovaných opatrení sa zatiaľ nerealizovalo. Preto opatrenia nevedli k vytvoreniu významného počtu pracovných miest v dodávateľskom odvetví.

2. Viedla pomoc k tomu, že kvalifikovaní pracovníci vo financovaných odvetviach vytlačili kvalifikovaných pracovníkov z iných odvetví?

Príslušný ukazovateľ: Počet plných pracovných úväzkov vo financovaných odvetviach, ktoré vytlačajú kvalifikovanú prácu z iných odvetví.

Žiadne z podporovaných opatrení sa zatiaľ nerealizovalo. Preto opatrenia nevedli k presunu kvalifikovaných pracovníkov z iných odvetví.

3. Malo opatrenie za následok vedľajšie účinky (potenciálne využitie podporovaných technológií v ďalších podnikoch, odvetviach a regiónoch)

Príslušný ukazovateľ: Ďalšie využitie alebo plánované využitie podporovaných technológií v danom odvetví/ďalších odvetviach/regiónoch.

Žiadne z podporovaných opatrení sa zatiaľ nerealizovalo. Opatrenia preto nevedli k vedľajším účinkom.

4. Viedlo opatrenie k zmene štruktúry ponuky a dopytu na trhoch smerom k výrobkom a technológiám s nízkymi alebo nulovými emisiami skleníkových plynov?

Príslušný ukazovateľ: Podiel podporovaných výrobkov na celoeurópskom obrate výrobkov, ktorých sa podpora najviac dotýka.

Žiadne z podporovaných opatrení sa zatiaľ nerealizovalo. Opatrenia preto nevedli k zmene štruktúry ponuky a dopytu na týchto trhoch.

5. Malo opatrenie za následok zvýšený dopyt po elektrine, a najmä zvýšený dopyt po elektrine z fosílnych zdrojov zo strany príjemcov?

Príslušný ukazovateľ: i) zvýšenie celkovej spotreby elektrickej energie, ii) zmeny vo výrobnnej kapacite elektrickej energie vyrobenej z fosílnych palív, iii) zmeny vo výrobe elektrickej energie vyrobenej z fosílnych palív

Príslušný ukazovateľ v prípade zvýšenia dopytu po elektrine z fosílnych zdrojov: porovnanie množstva zvýšených emisií CO₂ v dôsledku zvýšenia spotreby elektriny z fosílnych zdrojov so znížením emisií stanoveným ako cieľ schémy pomoci.

Žiadne z podporovaných opatrení sa zatiaľ nerealizovalo. Opatrenia teda nevedli k zvýšeniu dopytu po elektrickej energii, resp. po elektrickej energii z fosílnych zdrojov.

3. Otázky týkajúce sa primeranosti a adekvátnosti pomoci:

1. Bola príjemcom poskytnutá pomoc na základe súťažného ponukového konania?

Príslušný ukazovateľ: i) Otvorený, jasný, transparentný a nediskriminačný proces predkladania ponúk založený na objektívnych kritériách definovaných *ex ante* v súlade s cieľom schém ii) Výber projektov s uplatnením nákladovo efektívneho kritéria ponukového konania.

Obe schémy mali otvorený, jasný, transparentný a nediskriminačný proces predkladania žiadostí podľa kritérií, ktoré boli definované *ex ante*. S cieľom zvýšiť transparentnosť a zabrániť poskytnutiu neoprávnenej výhody uchádzačom Ministerstvo uverejnilo niekoľko kôl často kladených otázok pri oboch schémach.

Výber projektov sa riadil podmienkami, ktoré boli stanovené *ex ante*. V oboch prípadoch bolo 70 % konečného skóre založené na dosiahnutí najnižších nákladov na zníženie emisií 1 t CO₂ ekv., zatiaľ čo zvyšných 30 % skóre bolo pridelených na základe celkového objemu zníženia emisií.

Počas procesu predkladania žiadostí bolo zo súťaže vylúčených päť uchádzačov (štyria v schéme SA.102385 a jeden v schéme SA.102388) z dôvodu nesplnenia *ex ante* stanovených podmienok schém. Rozhodnutia o vylúčení týchto uchádzačov prijali externí nezávislí hodnotitelia. Dvaja z uchádzačov vzniesli námietky proti vylúčeniu (obaja v rámci schémy SA.102385). V ich prípadoch odvolací orgán (minister životného prostredia) potvrdil pôvodné rozhodnutie o vylúčení týchto uchádzačov. Najčastejším dôvodom (aj v prípade dvoch žiadostí, v ktorých sa žiadateľ odvolal) bolo nesplnenie podmienky 30 % zníženia emisií CO₂ ekv. na žiadateľa.

2. Boli všetky kritériá zverejnené pred termínom na predkladanie žiadostí?

Príslušný ukazovateľ: Čas na predloženie žiadosti o poskytnutie prostriedkov od zverejnenia výzvy na predkladanie žiadostí.

V prípade Modernizačného fondu mali žiadatelia na podanie žiadosti tri mesiace (MŽP SR, 2024). V prípade Plánu obnovy a odolnosti bol tento čas kratší - približne 2 mesiace (MŽP SR, 2024).

Príslušné štátne inštitúcie vopred zverejnili oznámenie o svojom zámere zaviesť opatrenie pomoci (napríklad vyzvaním zástupcov priemyselného odvetvia, aby predložili svoje nezáväznú investičné zámery pre Modernizačný fond, a zverejnením Plánu obnovy a odolnosti). Okrem toho boli všetky subjekty patriace do EÚ ETS v Slovenskej republike pozvané na dve konzultácie s Ministerstvom životného prostredia SR. Prvá konzultácia sa uskutočnila počas prípravy notifikácie štátnej pomoci a druhá po notifikácii štátnej pomoci (ale bez podrobností o výzve).

Vzhľadom na uvedené skutočnosti bola lehota na predloženie žiadosti o prostriedky od momentu uverejnenia výzvy dostatočná na to, aby potenciálni uchádzači mohli predložiť svoje žiadosti.

3. Dostali pomoc všetci uchádzači?

Príslušný ukazovateľ: Výška požadovanej pomoci, ktorá presiahla celú pridelenú sumu.

Pri oboch schémach platilo, že pomoc nedostali úplne všetci uchádzači. Pomoc však dostali všetci uchádzači, ktorí splnili podmienky oprávnenosti, a to v prípade oboch schém.

V prípade schémy POO žiadali uchádzači celkovo 387 mil. EUR. Úspešným uchádzačom (3) boli vyčlenené finančné prostriedky vo výške 316,9 mil. EUR (81,9 %). Ďalší štyria neúspešní (vylúčení) uchádzači žiadali 70,2 mil. EUR (18,1 %) kumulatívne.

V prípade schémy MF sa vyčlenilo 516 mil. EUR. Úspešným uchádzačom (7) boli vyčlenené prostriedky vo výške 469,7 mil. EUR (91 %). Jeden neúspešný (diskvalifikovaný) uchádzač žiadal 46,5 mil. EUR (9 %).

4. Akú výšku pomoci v porovnaní s celkovými investičnými nákladmi získali v priemere projekty v rámci každej kategórie projektov?

Príslušný ukazovateľ: Priemerná výška poskytnutej pomoci v porovnaní s celkovými investičnými nákladmi projektu vyjadrená pre každú kategóriu projektov.

Pomoc pokrývala v priemere 38 % celkových investičných nákladov projektu. Jednotlivé podiely sa výrazne líšili, od 32 % v sektore rafinovaných ropných produktov po 100 % v sektore výroby dutého skla (tabuľka 4). Výrazné rozdiely v rozdelení pomoci v pomere k celkovým investičným nákladom prispeli k veľkému rozpätiu nákladovej efektívnosti jednotlivých projektov z hľadiska nákladov na zníženie metrickej tony ekvivalentu CO₂ v jednotkách €/tCO₂ ekv./rok (príloha 1).

Tabuľka 4: Poskytnutá pomoc a celkové investičné náklady podľa jednotlivých kódov NACE

Kód NACE	Poskytnutá pomoc	Celkové investičné náklady	Podiel
24100. Výroba základného železa a ocele	600 000 000 €	1 600 214 202 €	37%
20150. Výroba hnojív a zlúčenín dusíka	58 421 003 €	116 842 006 €	50%
19200. Výroba rafinovaných ropných produktov	44 200 000 €	138 115 000 €	32%
17120. Výroba papiera a lepenky	28 900 000 €	86 861 312 €	33%
23130. Výroba dutého skla	28 572 305 €	28 572 305 €	100%
23510. Výroba cementu	18 007 302 €	60 024 342 €	30%
23320. Výroba tehál	8 434 470 €	13 490 444 €	63%
Celkom	786 535 080 €	2 044 119 610 €	38%

Zdroj: autor, na základe informácií poskytnutých Ministerstvom životného prostredia

4. Príloha 1

Tabuľka 5: Prehľad príjemcov z oboch zdrojov štátnej pomoci

Príjemca	Názov projektu	Požadovaná pomoc	Náklady na zníženie emisií	Zdroj	Štátna pomoc
<i>U. S. Steel Košice, s. r. o. *</i>	<i>Environmentálne udržateľné spracovanie tekutej ocele odlievaním tenkých pásov</i>	300 000 000 €	112,44 €/tCO ekv./rok ₂	Modernizačný fond	SA.102388
Duslo, a.s.	Duslo, a.s. - Zelený amoniak	58 421 003 €	3 948,70 €/tCO ekv./rok ₂	Modernizačný fond	SA.102388
<i>Mondi SCP, a.s. *</i>	<i>Dekarbonizácia vápennej pece</i>	28 900 000 €	751,16 €/tCO ekv./rok ₂	Modernizačný fond	SA.102388
RONA, a.s.	Dekarbonizácia výrobných kapacít spoločnosti RONA, a.s.	28 572 305 €	1 724,06 €/tCO ekv./rok ₂	Modernizačný fond	SA.102388
SLOVNAFT, a.s.	Zníženie emisií CO ₂ ekv. prostredníctvom zavedenia súboru technologických opatrení	24 200 000 €	77,23 €/tCO ekv./rok ₂	Modernizačný fond	SA.102388
SLOVNAFT, a.s.	Súbor technologických opatrení na zvýšenie energetickej účinnosti a zníženie emisií CO ₂ ekv. v etylénovej jednotke	20 000 000 €	343,07 €/tCO ekv./rok ₂	Modernizačný fond	SA.102388
Danucem Slovensko a.s.	Dekarbonizácia výroby cementu v Rohožníku	9 568 128 €	54,13 €/tCO ekv./rok ₂	Modernizačný fond	SA.102388
<i>U. S. Steel Košice, s. r. o. *</i>	<i>Dekarbonizácia výroby ocele inštaláciou elektrických oblúkových pecí</i>	300 000 000 €	101,11 €/tCO ekv./rok ₂	Plán obnovy a odolnosti	SA.102385
Danucem Slovensko a.s.	Dekarbonizácia šedého cementu v Turni nad Bodvou	8 439 174 €	68,46 €/tCO ekv./rok ₂	Plán obnovy a odolnosti	SA.102385
Wienerberger slovenské tehelne, spol. s r. o.	Dekarbonizácia výroby v tehelni Wienerberger - Zlaté Moravce	8 434 470 €	1 000,00 €/tCO ₂ ekv./rok	Plán obnovy a odolnosti	SA.102385
		786 535 080 €			

Príjemcovia v súvislosti s tromi projektmi označenými hviezdíčkou (*) zatiaľ nerozvinuli spoluprácu ani neuzavreli záväzné zmluvy s Ministerstvom životného prostredia. Toto oneskorenie vyplýva predovšetkým z interných obchodných rokovaní. Napríklad v prípade U. S. Steel Košice, s. r. o., sa toto váhanie pripisuje oznámenej akvizícii U. S. Steel spoločnosťou Nippon Steel.